

Levanger kommune

Kommunedelplan

OPPVEKST

mot år 2020

Visjon:

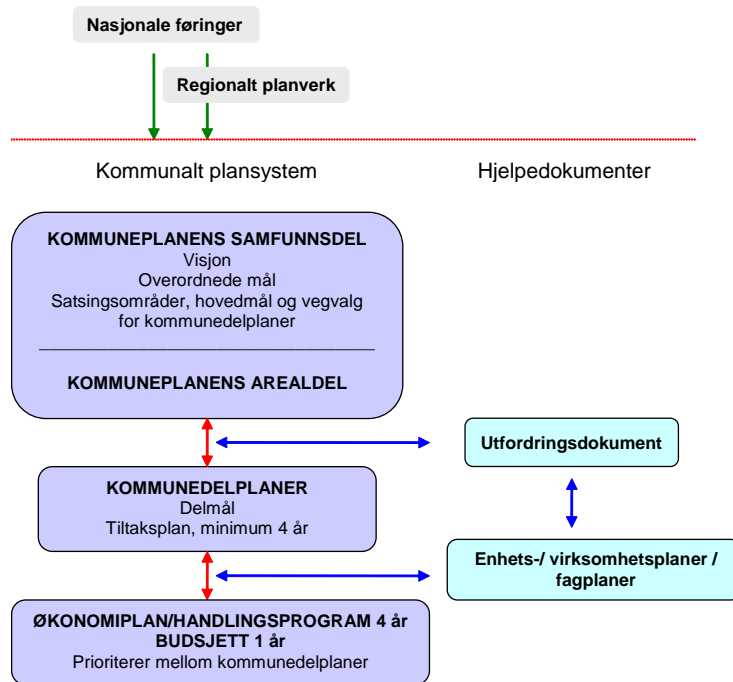
LIVSKVALITET OG VEKST

INNHold

1.	INNLEDNING	3
2.	SAMMENDRAG	4
3.	LIVSKVALITET OG VEKST	5
3.1	TOLKING AV LIVSKVALITET OG VEKST INNENFOR OPPVEKST	5
3.2	FORMÅLET MED KOMMUNEDELPLAN OPPVEKST	5
4.	KOMMUNEPLANENS SATSINGSOMRÅDER OG MÅL	6
4.1	FØRINGER FRA KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	7
4.1.1	<i>Vurdering av målene i kommuneplanens samfunnsdel</i>	7
4.1.2	<i>Vurdering av vegvalgene i kommuneplanens samfunnsdel</i>	7
4.1.3	<i>Mål og vegvalg i kommunedelplan oppvekst</i>	8
4.2	TILTAK I KOMMUNEDELPLAN OPPVEKST	8
4.3	AVGRENSING MOT ANDRE KOMMUNEDELPLANOMRÅDER	9
5.	FORSLAG TIL NESTE KOMMUNEPLANRULLERING	9
6.	TILTAKSPLAN	10
6.1	DRIFTSTILTAK INNENFOR RAMME	10
6.2	DRIFTSTILTAK SOM KREVER ØKTE BEVILGNINGER	14
6.3	INVESTERINGSTILTAK	17
7.	OPPFØLGING AV SATSINGSOMRÅDER	18
7.1	INNSATSOMRÅDER FOR SATSINGSOMRÅDET ”OPPVEKSTMILJØ”	18
7.1.1	<i>Barn og unges helse</i>	19
7.1.2	<i>Det integrerte mennesket</i>	21
7.1.3	<i>Oppvekst- og læringsmiljø</i>	22
7.1.4	<i>Grunnleggende ferdigheter</i>	23
7.2	HANDLINGSPROGRAM SAMFUNN OG TJENESTER	25
7.3	HANDLINGSPROGRAM ORGANISASJON	34
8.	HJELPEDOKUMENTER	39
9.	ORD- OG BEGREPSFORKLARINGER	39
10.	LITTERATURLISTE	40

1. INNLEDNING

Kommunedelplan oppvekst inngår i det kommunale plansystemet som vist i figuren under. Totalt er det seks kommunedelplaner, de øvrige er: Kultur, Næring, landbruk og naturforvaltning, Helse, velferd, pleie og omsorg, Anlegg, infrastruktur, samfunnssikkerhet og miljø og Støttefunksjoner.

Kommuneplanens samfunnsdel har følgende visjon og overordnede mål:

Visjon: LIVSKVALITET OG VEKST

Overordnede mål: Levanger og Verdal skal være

- Bærekraftige og nyskapende samfunn som er attraktive for næringsliv, befolkning, arbeidskraft og eksterne samarbeidspartner.
- Samfunn som med utgangspunkt i sin egenart utvikler mangfold og kulturrikdom.
- Preget av engasjement, deltakelse, frivillighet og folkestyre.
- Energiske, kreative og inkluderende.
- Innbyggerfokuserte og kvalitetsbevisste.
- Opptatt av helse og helsekonsekvenser av tiltak i alle sektorer.
- Miljøperspektivet skal ha en sentral rolle i kommunenes arbeid.

Kommuneplanens samfunnsdel er førende for kommunedelplanene. Kommunedelplanene har særskilt ansvar for oppfølging på bestemte satsingsområder. For kommunedelplan oppvekst er dette satsingsområdet oppvekstmiljø. Men kommunedelplanen skal også under innsatsområdene beskrive oppfølging av nye samarbeidstiltak på andre relevante satsingsområder. Tidsperspektivet for mål og vegvalg i kommuneplanen og i kommunedelplanene er år 2020.

Kommunedelplanen skal ha en tiltaksdel på minimum 4 år. Gjennomføring av tiltak avklares i den årlige behandlingen av økonomiplanen, hvor det foretas en samlet prioritering av tiltak fra alle kommunedelplanene. Det er utarbeidet et tilleggsdokument til planen som inneholder grunnlagsdata, nasjonale og kommunale føringer samt strategisk analyse.

2. SAMMENDRAG

På bakgrunn av elevundersøkelsen, nasjonale prøver, eksamensresultater, tallmaterieell fra Barne- og Familietjenesten (BaFa) og tilbakemeldinger fra barnehager og skoler har vi prioritert følgende innsatsområder innenfor samfunn og tjenester (6.2 i tilleggskildokumentet):

- Barn og unges helse 7.1.1
- Det integrerte mennesket 7.1.2
- Oppvekst- og læringsmiljø 7.1.3
- Grunnleggende ferdigheter 7.1.4

Innenfor innsatsområdene er følgende driftstiltak prioritert innenfor ramme (se tiltaksplan s 10):

- Opprette ressursteam for barnehager, kompetanseutvikling innenfor innsatsområdene barn og unges helse, videreutvikle rutiner for oppfølging av minoritetsspråklige barn og unge, daglig økt med fysisk aktivitet for alle, "Godt samliv" - kurs for førstegangsfødende
- Videreutvikle fagdidaktisk og metodisk kompetanse, videreutvikle samarbeid med kulturskolen og frivillige lag og organisasjoner,
- Etablere foreldrenettverk og lavterskeltilbud/basisteam for u-trinn, utarbeide plan for sosial kompetanse/handlingsdyktighet, videreutvikle tiltak innenfor læringsmiljø, barns/elevers medbestemmelse, overgangs rutiner, bedre vurderingspraksis, bruk av 25 % -regelen (Rundskriv udir 8/2010), ungt entrepenørskap og sosialpedagogisk nettverk
- Utarbeide prosedyrer for oppfølging av resultat på kartlegginger, kompetanseutvikling innenfor språk og kommunikasjon/lesing og skriving, antall, rom og form/regning og digital kompetanse

Innenfor innsatsområdene er følgende driftstiltak som krever økte bevilgninger prioritert (se tiltaksplan s 13):

- 50 % – stilling for utviklingsarbeid i barnehagene
- 100 % - stilling i helsetjenesten for barn og unge
- Etablere familiens hus, - et lavterskeltilbud til familier (kostnad må utredes nærmere i løpet av 2011)
- 100 % - stilling i PPT til systemretta arbeid
- Etablere tverrfaglig rusteam (600' kr til koordinator. Opptrappingsplan rus.)
- 100 % - stilling i barnevern (Miljøterapeut ved ungdomsteam. Opptrappingsplan rus.)
- Økt pedagogtetthet i barnehager og skoler. Forutsatt statlig satsing.
- Psykologstilling, opptrapping i tråd med nedtrapping fra staten.
- 100% - fysioterapeutstilling.
- Helsestasjon for minoritetsspråklige ved Sjøfsgården, 25% stilling.
- 100% - stilling i barnevern ved småbarns- og fosterhjemsteamet. Øremerkede midler.
- 100% - stilling i barnevern ved ungdomsteamet. Øremerkede midler.
- 100% stilling i barnevern. Psykolog knyttet til barnevernet. Øremerkede midler.
- 100% stilling i barnevern som PMTO-rådgiver. Øremerkede midler.
- Samtalegrupper for barn/fam. I konfliktfylt skillsmissesituasjon, 20% stilling skolehelsetjenesten.

3. LIVSKVALITET OG VEKST

3.1 *Tolking av LIVSKVALITET OG VEKST innenfor oppvekst*

Grunnholdningen er at alle mennesker er likeverdige og samhandler i et trygt og godt oppvekstmiljø. Det betyr at barn og ungdom ut fra sine evner, interesser og forutsetninger skal oppleve et likeverdig og inkluderende oppvekstmiljø, der alle blir respektert for den de er, ingen skal føle at de er satt på sidelinjen og alle skal få faglige utfordringer. Barn og unge skal oppleve motivasjon, mestring og glede i samspill med andre. De skal oppleve medansvar, romslighet og toleranse og se seg selv som en del av et større fellesskap.

Det pedagogiske grunnsynet i Rammeplan for barnehager og Læreplanverket i Kunnskapsløftet bygger på et læringssyn der barn og unge er aktive deltakere i egen læring gjennom samhandling med andre. Barn og unge lærer når de reflekterer rundt det de opplever og erfarer. På den måten konstruerer de forståelsen av den verden de lever i (konstruktivistisk og sosiokulturelt læringssyn). Dette baseres på at barnehage og skole skal møte barna og elevene på deres egne premisser, samtidig som opplæringen skal være utfordrende og grensesprengende, noe vi mener skal gjenspeile seg i arbeidet med barn og unge i Levanger kommune (en humanistisk forståelse).

3.2 *Formålet med kommunedelplan oppvekst*

Driftskomiteen vedtok i sak 41/08 at det skal utarbeides en helhetlig oppvekstplan for kommunen. Planen skal være et styringsverktøy for politikere og yrkesgrupper som arbeider med barn og unge.

Et overordnet mål er å forstå barn og unge i et helhetsperspektiv, som hele mennesker. Det forutsetter tilnærminger på tvers av faglige vinklinger, geografiske og aldersmessige forhold. Frivillige lag og organisasjoner bidrar med verdifullt arbeid for å skape gode oppvekstforhold i Levanger kommune, noe som avspeiler seg i at store deler barn og unge deltar i en eller annen form for organisert aktivitet. Foreldrene er hovedansvarlige for egne barns oppvekst, og de bidrar som viktige støttespillere i barnehager, skoler og frivillige lag og organisasjoner. Oppvekstplanen peker på hovedutfordringer og konkrete tiltak som bidrar til å nå målene i planen.

4. KOMMUNEPLANENS SATSINGSOMRÅDER OG MÅL

Samfunn og tjenester

Hovedsatsingsområdet oppvekst:

Satsingsområde 1: **OPPVEKSTMILJØ**

Mål: Barn og unge opplever motivasjon og mestring
Det er samsvar mellom arbeidslivets kompetansebehov, utdanningsinstitusjonenes tilbud og ungdommens valg av utdanning.

Satsingsområder som innebærer medansvar:

Satsingsområde 2: **Folkehelse**

Mål: En aktiv befolkning med god helse.

Satsingsområde 3: **Omsorg for alle**

Mål: Tjenestetilbudet er trygt og forutsigbart samtidig som det er dimensjonert og strukturert i forhold til befolkningens sammensetning og behov. Enhver har en meningsfylt hverdag ut fra egne forutsetninger.

Satsingsområde 4: **Kultur for alle**

Mål: Kunst, idrett og kultur har en viktig rolle i offentligheten. Alle innbyggere har mulighet til kulturopplevelser og aktiv deltakelse i kulturlivet.

Satsingsområde 5: **Næringsutvikling**

Mål: Levanger og Verdal kommuner har et sterkt industrimiljø og et variert næringsliv med gode utviklingsmuligheter.

Satsingsområde 6: **Fysiske omgivelser**

Mål: Bolyst er utviklet gjennom helhetlig, langsiktig og samordnet satsing på stedsutvikling.

Satsingsområde 7: **Samfunnssikkerhet**

Mål: Beredskap og forebygging skaper trygghet hos befolkningen.

Organisasjon

Satsingsområder som skal følges opp av alle kommunedelplanområder:

Satsingsområde 8: **Koordinering**

Mål: Kommunale tjenester er koordinert og samhandlingen med eksterne samarbeidspartnere er god.

Satsingsområde 9: **Arbeidskraft**

Mål: Levanger og Verdal kommuner er attraktive arbeidsgivere som tiltrekker seg og beholder arbeidskraft med riktig kompetanse.

Satsingsområde 10: **Teknologi**

Mål: Levanger og Verdal er foregangskommuner innen bruk av teknologi. Alle kommunale ansatte har relevant kompetanse i bruk av digitale verktøy og ny teknologi.

Satsingsområde 11: **Miljøvennlig drift**

Mål: Kommunal drift er energieffektiv og tar i bruk riktig teknologi for å spare miljøet.

Kommuneplanens vegvalg innenfor satsingsområde 1, Oppvekstmiljø

- Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole, inkludert bygg, uteområder og veger
- Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats
- Vektlegge et godt samarbeid mellom heim og skole/barnehage
- Legge til rette for aktiv fritid
- Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle
- Styrke alternative læringsarenaer
- Informasjonsvirksomhet overfor skolene om regionens kompetansebehov
- Utvikle et felles, bredt og godt kulturskoletilbud for alle som ønsker det

4.1 Føringer fra kommuneplanens samfunnsdel

Det er lagt en del føringer for kommunedelplan oppvekst i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt 10.12.08. Kommunedelplan oppvekst har hovedansvar for satsingsområdet "Oppvekstmiljø" med tilhørende mål og vegvalg.

Ved utarbeidelse av kommunedelplan oppvekst ble det foretatt en gjennomgang av mål og vegvalg i kommuneplanen samfunnsdel. Alle mål og vegvalg under satsingsområdet "Oppvekstmiljø" i kommuneplanens samfunnsdel blir ivaretatt i denne planen, men på ulike måter. Noen av vegvalgene framstår som mål og andre som tiltak. Målstrukturen er derfor drøftet og omarbeidet i denne kommunedelplanen.

4.1.1 Vurdering av målene i kommuneplanens samfunnsdel

Barn og unge opplever motivasjon og mestring.

Målet anses som et hovedmål for oppvekst og knyttes til oppvekstsektorens forståelse av visjonen. Målet forsterkes ved å endre det til: "Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre". Den nye formuleringen framhever betydningen av GLEDE, noe som er viktig for livskvalitet og vekst og som vektlegges i pedagogikken. Oppvekstsektoren er særlig opptatt av at lærings skjer i et fellesskap – I SAMSPILL MED ANDRE.

Det er samsvar mellom arbeidslivets kompetansebehov, utdanningsinstitusjonenes tilbud og ungdommens valg av utdanning.

Dette er et mål for faget Utdanningsvalg og legges inn i fagplaner for det faget.

4.1.2 Vurdering av vegvalgene i kommuneplanens samfunnsdel

Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole, inkludert bygg, uteområder og veger.

Vegvalget anses som et hovedmål for oppvekst fordi det er retningsgivende for tjenesteproduksjonen innenfor oppvekst. Bør derfor løftes opp som nytt hovedmål.

Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats.

Vegvalget er et av de viktigste vegvalgene i planen. Vegvalget blir brukt som en gjennomgående strategi for alle innsatsområdene.

Vektlegge et godt samarbeid mellom heim og skole/ barnehage.

Vegvalget er et av de viktigste i planen og blir brukt som en gjennomgående strategi for alle innsatsområdene og gjelder også for samarbeid heim og barne- og familietjenesten.

Legge til rette for aktiv fritid.

Vegvalget er viktig for kommunens innbyggere og blir i stor grad realisert gjennom kommende kommunedelplan kultur. Skoler og barnehager skal benyttes som arena for fritidsaktiviteter.

Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle.

Utfordringsbildet nasjonalt og lokalt synliggjør at dette er så viktig at vegvalget løftes opp som et hovedmål for planen.

Styrke alternative læringsarenaer.

Vegvalget er et tiltak under et av innsatsområdene i planen.

Informasjonsvirksomhet overfor skolene om regionens kompetansebehov.

Vegvalget er et mål for faget utdanningsvalg og legges inn i fagplaner for det faget.

4.1.3 Mål og vegvalg i kommunedelplan oppvekst

Mål:

- Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre.
- Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole.
- Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle

Vegvalg:

1. Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats (s 10-11 i tilleggsdokumentet).
2. Vektlegge et godt samarbeid mellom heim og barnehage/skole (s 9 i tilleggsdokumentet)

4.2 Tiltak i kommunedelplan oppvekst

Kommuneplanens samfunnsdel har ingen tiltaksdel. Kommunedelplanene er kommuneplanens tiltaksdel.

Det er formålstjenlig å dele tiltakene i 3 hovedområder

1. Tiltak som gjelder alle (universelle tiltak, kan være primærforebyggende i det at de skal hindre skjevutvikling).
2. Tiltak som gjelder et utvalg barn og unge som er i en risikogruppe (selekterte tiltak, også kalt sekundærforebyggende tiltak i det de skal begrense skadeomfang).
3. Tiltak som gjelder en liten gruppe barn og unge som har mer omfattende hjelpebehov. (Indikerte tiltak, også kalt tertiærforebyggende tiltak i det de skal hjelpe og skjerme for ytterligere skade).

Universelle tiltak innbefatter alt som gjøres for å skape gode og trygge lokalsamfunn generelt og tiltak som spesielt retter seg mot barn og unge. Helhetlig og godt forebyggende arbeid for å styrke levekårene til barn og unge er et ansvar for alle tjenesteområder i kommunene. Denne planen omhandler universelle tiltak som gjennomføres i barnehager, skoler og helsetjenesten for barn og unge samt videreutvikling av rutiner for oppfølging av barn og unge med behov for selekterte og indikerte tiltak ved hjelp av PPT og barnevern. Tiltakene er i hovedsak NYE tiltak eller tiltak som ikke er fullt ut implementert i organisasjonen fra før.

4.3 Avgrensing mot andre kommunedelplanområder

Mange voksne som møter barn og unge gjennom kultur- og fritidsaktiviteter har en indirekte rolle som støttespillere. Det har derfor vært nødvendig å avgrense hvilke tjenester og tiltak som omfattes av kommunedelplan oppvekst.

Planen omhandler tiltak overfor barn og unge som utøves av:

- Barne – og familietjenesten (BaFa) herunder helsetjenesten for barn og unge, PPT, førskoleteam og barnevern (se 1.1 i tilleggskokumentet)
- Barnehager (se 1.2.1 i tilleggskokumentet)
- Grunnskoler inkl. skolefritidsordningen (se 1.2.1 i tilleggskokumentet)

Private barnehager og grunnskoler forpliktes av planen i den grad det er i overensstemmelse med deres styringsdokumenter.

Planen omfatter ikke:

- Kulturskolen som er omtalt i Strategisk kulturplan (vedtatt 04.05.05). Den kulturelle skolesekken er et samarbeid mellom kulturskolen og grunnskolene. Dette området vil dekkes av kommende Kommunedelplan kultur (for nærmere forklaring se 2.1 i tilleggskokumentet).
- Fritidstilbud for barn og unge i Levanger, tilrettelagt av lag og foreninger. Frivillig kulturliv er en bærebjelke i det samlede kulturarbeidet i kommunen og omtales i Strategisk kulturplan og Idrettspolitisk handlingsplan (er under utarbeiding). Disse områdene vil dekkes av kommende Kommunedelplan kultur (for nærmere 2.1 i tilleggskokumentet)
- Avlastningstiltak og støttekontaktordningen som dekkes av kommunedelplan for helse, velferd, pleie og omsorg (for nærmere forklaring, se 2.2 i tilleggskokumentet).
- Grunnskoleopplæring for voksne, inkl. innvandrere, er underlagt Sjefsgården voksenopplæring som er en del av Innvandertjenesten. (For nærmere forklaring se 2.3 i tilleggskokumentet).

5. FORSLAG TIL NESTE KOMMUNEPLANRULLERING

Gjeldende kommuneplan har for mange vegvalg og vil derfor være uhensiktsmessig som styringsdokument. Det vises til analyse i 4.1. angående vurdering av mål og vegvalg som er gitt i kommuneplanen og foreslås følgende mål og vegvalg for neste kommuneplanrullering innenfor **Satsingsområde 1, oppvekst:**

Mål:

- Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre.
- Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole.
- Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle

Vegvalg:

- Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats
- Vektlegge et godt samarbeid mellom heim og barnehage/skole

6. TILTAKSPLAN

6.1 Driftstiltak innenfor ramme

Tiltaksplanen utarbeides med utgangspunkt i gjeldende økonomiplan. Tilpasninger i driften skal som hovedregel finansieres ved omlegging av kommunedelplanområdet drift. Dette beskrives nærmere i kap.6.

Ansvars- område	Nye tiltak	Ansvarlig	År for iverksetting
BaFa	1.1.1 Opprette ressursteam for barnehager	Rådmannen og enhetsleder BaFa	2012
	1.1.5 Etablere faste samarbeidsfora mellom rådmannens stab og BaFa	Rådmannen og enhetsleder BaFa	2011
	1.1.11 Videreutvikle rutiner for oppfølging av minoritetsspråklige barn	Enhetsleder BaFa	2011
	1.1.12 Videreutvikle samarbeid med 2. og 3.linjetjenesten	Enhetsleder BaFa	2011
	1.1.22 Etablere lavterskeltilbud "psykisk helseteam"	Enhetsleder BaFa	2012
	1.1.23 Kompetanseutvikling innenfor temaet "Barn og unges helse"	Enhetsleder BaFa	2012
	1.1.24 Videreutvikle foreldreveiledningen (indikert nivå)	Enhetsleder BaFa	2011
Barnehage	1.1.43 "Godt samliv" - kurs for førstegangsfødende.	Enhetsleder BaFa	2011
	1.1.1 Opprette ressursteam for barnehager	Rådmannen og enhetsleder BaFa	2011
	1.1.3 Tilby språkkartlegging fra 3-4 år	Rådmannen	Avvente statlige føringer. I dag brukes TRAS
	1.1.5 Etablere faste samarbeidsfora mellom rådmannens stab og BaFa	Rådmannen og enhetsleder BaFa	2010
	1.1.8 Utarbeide prosedyrer for oppfølging av resultater på kartlegginger	Rådmannen	Starte utredning i 2011
	1.1.10 Utarbeide "barnehagebruksplan"	Rådmannen	Starte utredning i 2011
	1.1.14 Styrke alternative læringsarenaer	Rådmannen	Utarbeide lokal rammeplan i 2011
	1.1.23 Kompetanseutvikling innenfor temaet "Barn og unges helse"	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Er i gang fra 2010
	1.1.25 Daglig økt med fysisk aktivitet for alle	Rådmannen	Er i gang, ny plan fra høsten 2011
1.1.27 Utrede etablering av "kulturell barnehagesekk"	Rådmannen og enhetsleder Kultur	Starte utredning i	

			2011
1.1.32	Utarbeide plan for sosial kompetanse/handlingsdyktighet	Rådmannen	Vinteren 2011
1.1.36	Utarbeide kompetansehevingsplan for antall, form og rom	Rådmannen	Utarbeide lokal rammeplan i 2011
1.1.37	Utarbeide kompetansehevingsplan for digital kompetanse	Rådmannen	Utarbeide lokal rammeplan i 2011
1.1.38	Utarbeide progresjonsplan for digital kompetanse	Rådmannen	Utarbeide lokal rammeplan i 2011
1.2.1	Opprette foreldrenettverk	Rådmannen KFU	Høsten 2011
	Videreføre påbegynte tiltak	Ansvarlig	År for iverksetting
1.1.6	Videreutvikle fagdidaktisk og metodisk kompetanseutvikling	Rådmannen	Utarbeide lokal rammeplan i 2011
1.1.9	Videreutvikle rutiner for overganger	Rådmannen	Er i gang, nye rutiner utredes fra 2010
1.1.11	Videreutvikle rutiner for oppfølging av minoritetsspråklige barn	Rådmannen	Utarbeides høsten 2010
1.1.28	Barnehagene brukes som arena for idretts- og kulturtilbud	Rådmannen, enhetsledere Kultur og BaFa	Utredes fra 2010
1.1.30	Videreutvikle samarbeidet med kulturskolen	Rådmannen og enhetsleder Kultur	Utredes fra høsten 2010
1.1.31	Videreutvikle tiltak innenfor læringsmiljø	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Er i gang fra 2007
1.1.34	Videreføre arbeidet med læringsstrategier	Rådmannen	Er i gang fra 2009
1.2.2	Videreutvikle foreldresamtalen	Rådmannen og foreldrerådene	Er i gang fra 2009
1.2.3	Videreutvikle barns medvirkning	Rådmannen	Utredes fra høsten 2010

Ansvars- område	Nye tiltak	Ansvarlig	År for iverksetting	
Skole	1.1.8 Utarbeide prosedyrer for oppfølging av resultater på kartlegginger	Rådmannen + enhetsledere skole	2011 - 2012	
	1.1.5 Etablere faste samarbeidsfora mellom Rådmannens stab og BaFa	Rådmannen og enhetsleder BaFa	2011	
	1.1.22 Etablere lavterskeltilbud/basisteam for u-trinn	Rådmannen	2012	
	1.1.23 Utarbeide kompetansehevingsplan innenfor temaet ”Barn og unges helse”	Rådmannen	2013 - 2016	
	1.1.32 Utarbeide plan for sosial kompetanse	Rådmannen	2012 - 2015	
	1.1.25 Daglig økt med fysisk aktivitet for alle	Rådmannen	2010 - 2015	
	1.1.36 Utarbeide kompetanseutviklingsplan for regning	Rådmannen	2013 - 2016	
	1.1.37 Utarbeide plan for digital kompetanse	Rådmannen	2011- 2012	
	1.1.38 Utarbeide progresjonsplaner for digital kompetanse	Rådmannen	2011- 2013	
	1.1.39 Utdanne lese- og matematikkveiledere ved alle skoler	Rådmannen	2011 - 2020	
	1.2.1 Opprette foreldrenettverk	Rådmannen, foreldrerådene og KFU	2011 – 2015	
		Videreføre påbegynte tiltak	Ansvarlig	År for iverksetting
		1.1.6 Videreutvikle fagdidaktisk og metodisk kompetanseutvikling	Rådmannen	2011-2012
		1.1.9 Videreutvikle rutiner for overganger	Rådmannen	2011 - 2013
		1.1.11 Videreutvikle nettverk minoritetsspråklige elever	Rådmannen	2010 - 2015
		1.1.13 Videreutvikle bedre vurderingspraksis	Rådmannen	2009 - 2011
		1.1.14 Styrke alternative læringsarenaer	Rådmannen	2011-2020
		1.1.17 Videreutvikle bruk av 25 % -regelen (jfr Rundskriv u-dir 8/2010)	Rådmannen	2013-2016
		1.1.18 Videreutvikle arbeid med ungt entrepenørskap	Rådmannen	2012-2020
		1.1.28 Skolene brukes som arena for idretts- og kulturtilbud	Rådmannen og enhetsledere for skole	2011 - 2012
		1.1.30 Videreutvikle samarbeidet med kulturskolen	Rådmannen og enhetsleder Kultur	2011 – 2015
		1.1.31 Videreutvikle tiltak innenfor læringsmiljø <i>Egen bestilling i kommunestyrevedtaket den 24.11.10: Videreutvikling av kompetansen hos ledere og personale på området læringsmiljø gjennomføres etter plan som legges frem for driftskomiteen vårhalvåret 2011.</i>	Rådmannen	2009 - 2015
		1.1.33 Videreutvikle sosialpedagogisk nettverk	Rådmannen	2011 - 2016
		1.1.34 Videreføre arbeidet med læringsstrategier	Rådmannen	2007-2012
		1.1.35 Gjennomføre kompetanseutviklingsplan i lesing	Rådmannen	2010 - 2014
	1.1.40 Iverksette leksehjelp for alle klassetrinn	Rådmannen	2010-2016	

	1.1.41 Samordne 2. fremmedspråk	Rådmannen	2011-2016
	1.1.42 Videreutvikle informasjonsvirksomhet overfor skolene om regionens kompetansebehov	Rådmannen	2005
	1.2.2 Videreutvikle foreldresamtalen	Rådmannen og foreldrerådene	2011-2014
	1.2.3 Videreutvikle elevsamtalen	Rådmannen	2011-2014
	1.2.5 Videreutvikle It`s learning	Rådmannen og kommunalt foreldreutvalg	2009-2014

6.2 Driftstiltak som krever økte bevilgninger

Tiltaksplanen utarbeides med utgangspunkt i gjeldende økonomiplan. Tilpasninger i driften skal som hovedregel finansieres ved omlegging av kommunedelplanområdets drift.

Prioritet	Tiltak inkl. invest. med en kostnad under kr. 100.000	Kostnad - mill. kr.							Finansiering			Oppfølgings- ansvarlig En funksjon/ en person	Andre berørte kommune- delplanområder
		Helårs- virkning	2011	2012	2013	2014	2015	Anslått tidsbruk - kr	Omlegging drift	Annen finansiering Tilsk. o.a.	Økonomi- plan Nye midler		
1	1.1.6 Økt innsats, tidlig intervensjon i barnehage	300' kr	300' kr	300' kr	300' kr	300' kr	300' kr				300' kr fra 2011	Rådmannen	
2	1.1.21 Tettere oppfølging av barn og foreldre i heimen, i barnehage og på skole samt utvide tilbudet ved helsestasjon for ungdom – helsetjenesten	600' kr		600' kr	600' kr	600' kr	600' kr				600' kr fra 2012	Rådmannen	
3	1.1.2 Etablere Familiens hus – et lavterskeltilbud til familier	Behov for ny ressurs utredes i 2011										Enhetsleder BaFa	
4	1.1.7 Økt bemanning til systemretta arbeid i PPT	600' kr			600' kr	600' kr	600' kr				600' kr fra 2013	Rådmannen	
5	1.1.48 Barnevern. Stilling ved småbarns- og fosterhjemsteamet.	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr			600' kr Øremerket		Rådmannen	
6	1.1.49 Barnevern. Stilling ved ungdomsteamet.	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr	600' kr			600' kr Øremerket		Rådmannen	

7	1.1.47 Helsestasjon for minoritetsspråklig ved Sjøgården	150' kr	150' kr	150' kr	150' kr	150' kr	150' kr			150' kr Vertskom. tilskudd		Rådmannen	Samfunn, Innvandrertjenesten
8	1.1.45 Psykologstilling, opptrapping i tråd med nedtrapping fra Staten	500' kr	500' kr	500' kr	500' kr	500' kr	500' kr			500' i 2011 250' i 2012 0 i 2013	250' kr i 2012 500' kr fra 2013	Rådmannen	
9	1.1.19 Etablere tverrfaglig rusteam	400' kr i eksterne midler i 3 år 600' kr i egne midler		400' kr	400' kr	400' kr	400' kr		600' kr	400' kr fra 2012 etter søknad	400' kr fra 2015	Rådmannen	Kultur og felles helse
10	1.1.46 Fysioterapeutstilling, oppfølging og veiledning av barn/familie (fedme)	600' kr				600' kr	600' kr				600' kr	Rådmannen	
11	1.1.50 Barnevern. Psykolog knyttet til barnevernet.	600' kr		600' kr	600' kr	600' kr	600' kr			600' kr Øremerket.		Rådmannen	
12	1.1.51 Barnevern. Stilling som PMTO-rådgiver.	600' kr		600' kr	600' kr	600' kr	600' kr			600' kr Øremerket.		Rådmannen	
13	1.1.20 Ansette SLT-koordinator	600' kr Eksterne midler + økt bevilgning				600' kr	600' kr			ca 50' kr, tilskudd fra staten	550' kr fra 2014	Rådmannen	Alle
14	1.1.26 Ansette miljøterapeut ved ungdomsteam, barnevern	500' kr i eksterne midler i 3 år Deretter egne midler		500' kr	500' kr	500' kr	500' kr			500' kr fra 2012 etter søknad	500' kr fra 2015	Rådmannen	
15	1.1.4 Økt	4 mill kr									Forutsatt	Rådmannen	

	pedagogtett barnehager										statlig opptrappi ng		
16	1.1.15 Økt pedagogtett - Småtrinn, skole - Mellom- og u- trinn skole	11 mill kr									Forutsatt statlig opptrappi ng	Rådmannen	
17	1.1.44 Skolehelsetjenesten. Samtalegrupper for barn/fam. I konfliktylt skilsmisssituasjon.	150' kr					150' kr				150' kr. Fram til 2015: Prøves ut innenfor ramme.	Rådmannen	
18	1.1.16 Opprette basisteam for u-trinn evt. bemanne opp forsterket avdeling	1,8 mill kr									Ikke prioritert. Mulig vurdering etter 2015	Rådmannen	

6.3 Investeringstiltak

Investeringer med en kostnad over kr. 100.000 tas med under investeringstiltak.

Prioritet	Tiltak	År	Samlet kostnad	Finansiering (1000 kr)				Oppfølgings-ansvarlig (en funksjon/en person)	Andre berørte kommunedelplanområder
				Tilskudd	Salg	Annet	Lån		
ØP	Renovering av Nesset ungdomsskole	2011-14	47,5 mill kr				47,5 mill kr	Enhetsleder Nesset u	Samfunn v/enhetsleder Bygg og eiendom
ØP	Renovering i tråd med skolebruksplanen, Mule, Ytterøy, Nesheim og Ekne	2011-14	40 mill kr				40 mill kr	Rådmannen	Samfunn v/Kommunalsjef samfunn
ØP	Tilbygg, renovering barnehager Først Ekne barnehage	2011-14	6 mill kr				6 mill kr	Rådmannen	Samfunn v/Kommunalsjef samfunn
ØP	Utvikling av uteområder bhg/skole	2011-14	5 mill kr				5 mill kr	Rådmannen	Samfunn v/Kommunalsjef samfunn
ØP	Investering i digital skole	2011	1,5 mill kr				1,5 mill kr	Rådmannen	ISK/IT
ØP	Investering i digital barnehage	2011-14	500' kr				500' kr	Rådmannen	ISK/IT

7. OPPFØLGING AV SATSINGSOMRÅDER

Nedenfor følger en kort versjon av de utredninger som er gjort. For nærmere analyser, se 6.2 i tilleggskildokumentet.

7.1 Innsatsområder for satsingsområdet "Oppvekstmiljø"

"Oppvekstmiljø" er hovedsatsingsområdet for kommunedelplan oppvekst. Visjonen "Livskvalitet og vekst" betinger at Levanger skal være et godt sted å vokse opp og bo i for alle kommunens innbyggere, og kommunen skal være attraktiv for tilflytting. Barnehager, skoler og helsetjenesten for barn og unge er offentlige instanser som møter alle barn og unge, det er derfor viktig at disse har gode samarbeidsrutiner. Barnehager og skoler har ansvar for barnas opplæring. Det legges til rette for mestingsopplevelser og positive erfaringer for alle barn/elever, noe som er viktig for å opprettholde motivasjon for læring. Når det avdekkes behov for tiltak/hjelp ut over det som helsetjenesten, barnehager og skoler kan gi, er det viktig med gode rutiner for samarbeid med PPT og barnevern.

I Levanger kommune kjenner vi igjen mange av de utfordringene som påpekes i stortingsmeldninger og NOU 2009:18. Spesielt er det grunn til bekymring over at antall henvisninger til PPT og barnevern øker (se 6.2 i tilleggskildokumentet).

En ny "gruppe" som er i ferd med å øke i betydelig grad, er henvisninger av minoritetsspråklige ift. språk, fagvansker, sosiale vansker og sammensatte vansker (bl.a. traumer) (se 6.2 i tilleggskildokumentet).

"Frafall fra videregående opplæring" er et *stort* problem på nasjonalt nivå – det omfatter en tredjedel av hvert elevkull (Fafu-rapport 2010:03). Tall vi har fått fra Levanger videregående skole er langt lavere (se 6.2 i tilleggskildokumentet), men vi må likevel arbeide aktivt for å forebygge frafall. Frafall reduserer mulighetene til jobb og øker sjansen for uføretrygd og et voksenliv utenfor arbeidslivet. Frafall øker sjansen for dårligere levekår og helse gjennom hele livet.

Dokumentasjon av oppvekstkommisjonen for Nord Trøndelag fylke sitt arbeid pr. 26.april 2010 viser samme utfordringsbildet som vi finner i Levanger kommune, se 6.3 i tilleggskildokumentet

På bakgrunn av utviklingstrekk nasjonalt og lokalt, presentert i tillegget til planen, har vi valgt følgende innsatsområder innenfor satsingsområde "Oppvekst" i kommuneplanen:

SAMFUNN OG TJENESTER

- Barn og unges helse
- Det integrerte mennesket
- Oppvekst- og læringsmiljø
- Grunnleggende ferdigheter

ORGANISASJON

- Kompetanseutvikling for ledere og andre ansatte

7.1.1 Barn og unges helse

”Norske barn er gjennomgående friske, og har god fysisk og psykisk helse. De får god oppfølging og blir innlemmet i meningsfulle og utviklende fellesskap. I tillegg har de fleste foreldre god kunnskap om hva deres barn trenger, og de ønsker å gi dem en best mulig oppvekst” (Sammen om psykisk helse, 2003). Det er et viktig utgangspunkt at de aller fleste barn har det bra i Norge. På bakgrunn av nasjonale og lokale utfordringer (se tilleggsdel) velger vi å ha fokus på følgende faktorer innenfor barn og unges helse.

- Kosthold og ernæring
- Fysisk aktivitet
- Psykisk helse
- Seksualitet og samliv
- Rusforebyggende arbeid

Kosthold og ernæring

Vekten blir påvirket av kosthold, fysisk aktivitet, sosiale miljøfaktorer, arv og sykdom. Riktig ernæring sammen med fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og utvikling, men også for å ha overskudd til lek og læring.

Status i Levanger

De fleste barnehagene har smøremåltid til lunsj og har fokus på sunt kosthold. De fleste skoleelevene i Levanger har med matpakke og skolene har stort sett rutiner for å følge opp de som ikke har. Vi har ikke tall å vise til, men på bakgrunn av opplysninger fra barnehagestyrere og rektorer er det grunn til å tro at utviklingen mht vektproblemer og karies er sammenfallende med resten av landet.

Utfordringer i Levanger

- Etablere gode frokost rutiner i alle barnehager og SFO
- Bedre samarbeid mellom hjem, barnehage, skole og kommunehelsetjenesten.
- Bedre samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet er en kilde til helse og trivsel, forebygging av overvekt og muskel- og skjelettplager. For barn er lek den viktigste måten å utforske, forstå og takle tilværelsen på, og leken har stor betydning for barns motoriske, emosjonelle og sosiale utvikling. Fysisk aktivitet fremmer læring og skoleprestasjoner og mestringsfølelse. Det er derfor viktig at barn og unge får mulighet til å være aktiv mens de er i barnehage og skole. I tillegg beskytter fysisk aktivitet mot en rekke sykdommer og tilstander. Fysisk aktive foreldre får fysisk aktive barn, og foreldra sine holdninger påvirker barna. For å oppnå økt fysisk aktivitet i befolkninga er det nødvendig med tiltak for tilrettelegging av fysiske omgivelser med vekt på tilgjengelighet for alle og bidra til at det finnes lokale lavterskeltilbud og gode muligheter for fysisk aktivitet på fritida. Regelmessig fysisk aktivitet i barne- og ungdomsåra har betydning for helse i voksen alder. Barnehage og skole kan motivere til en aktiv livsstil Fysisk aktivitet fremmer læring og skoleprestasjoner og mestringsfølelse. Det er derfor viktig at barn og unge får mulighet til å være aktive mens de er i barnehage og skole og at de blir sentrale arenaer for å fremme gode levevaner. Det må derfor stilles krav til utforming av uteareal i barnehager og skoler og tilrettelegging av kroppsøvingsfaget.

Status i Levanger

En ser den samme tendens til redusert fysisk aktivitet blant barn og unge som i resten av landet, også her blir barn og unge i stor grad kjørt til barnehage og skole. Skolebruksplanen omfatter å utvikle uteområder som innbyr til fysisk aktivitet og kan brukes som læringsarena. Fra høsten 2009 kom et pålegg om fysisk aktivitet 2t/u på 5.-7.klassetrinn, noe som skolene arbeider aktivt med å gjennomføre.

Utfordringer i Levanger

- Bedre samarbeid mellom hjem, barnehage, skole og kommunehelsetjenesten.
- Tverrfaglig samarbeid ved planlegging av fysisk aktivitet i barnehager og skoler i arbeidet med å legge til rette for aktiviteter som er tilpassa ulike grupper, herunder barn med kroniske sykdommer/nedsatt funksjonsevne.
- Samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste om tilrettelegging av kroppsøvingfaget for alle elever på sitt nivå
- Opparbeide gang- og sykkelstier m. belysning som gjør at barn og unge kan gå/sykle til barnehage og skole

Psykisk helse

Psykisk helse handler om vår mentale trivsel og hvordan vi tenker om oss selv. Personlighet, fysisk helse, sosioøkonomisk status og samspillet med miljøet rundt oss legger forutsetninger for den psykiske utviklingen. Selvbilde og selvfølelse, og hvordan vi forholder oss til vårt følelsesliv, innvirker også på hvordan vi opplever vår psykiske helse. Fysisk velvære og trivsel virker beskyttende og styrkende på den psykiske helsen. Samtidig er det viktig å være oppmerksom på symptomer og risikofaktorer i forhold til psykiske plager og lidelser. Målet er å redusere risikofaktorer og øke beskyttelsesfaktorer, og dette forutsetter trivselsfremmende, forebyggende og behandlende tiltak på mange arenaer.

Status i Levanger

Vi har ikke eksakte tall som viser situasjonen i Levanger, da psykiske vansker ofte er del av en sammensatt problematikk og at det oppgis andre grunner til hjelpebehov. Vi har imidlertid grunn til å anta at tilstanden blant barn og unge i Levanger er som i resten av landet.

Utfordringer i Levanger

- Bedre kunnskap om psykisk helse
- Bedre samarbeid mellom hjem, barnehage, skole og kommunehelsetjenesten.
- Bedre samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Seksualitet og samliv

Forebygging av uønskede svangerskap og seksuelt overførbare sykdommer er politiske satsingsområder på nasjonalt nivå. De uønskede helsekonsekvensene av seksuell aktivitet er i første rekke målt i antall tenåringsaborter og tilfeller av klamydia. Målet er å redusere tallet på svangerskapsavbrudd, særlig hos kvinner under 20 år, og antall klamydiainfeksjoner. Fra 1. mars 2006 ble det innført en bidragsatts for alle hormonelle prevensjoner for denne aldersgruppen. Samarbeid mellom kommuner og HiNT om prevensjonstilbud for studenter på helsestasjon for ungdom ser i følge tallene ut til å ha god effekt.

Status i Levanger

Tall fra Sykehuset Levanger viser at aborttallet for jenter under 19 år har økt med 18 til 55 fra 2008 til 2009, mens det for de mellom 20-24 var på 94, som var en nedgang på 23 fra året før.

Vi har gratis helsestasjon for ungdom med to helsesøstre og lege 2 t/uka, dette tilbudet gjelder også HINT-studenter opp til 25 år. Her får en også tatt klamydiatester. Det er relativt stor pågang (500 kons./2009), og en ser at tilbudet med fordel kunne vært økt. Likeens er det også mange konsultasjoner i skolehelsetjenesten ved ungdomsskolene og videregående skole. Helsesøster har kontortid på de største skolene 1dg/uke, mens det er 60 % stilling på vgs. Undervisning om prevensjon er et prioritert tema i skolehelsetjenesten. Helsesøstrene har undervisning i 5.-6. klasse om kropp og pubertet, og i ungdomsskolen på 9. eller 10. kl. trinn om samliv og seksualitet.

Utfordringer i Levanger

- Styrke informasjonstilbudet i skolen og helsestasjon for ungdom.
- Styrke helsetilbud for elever ved Skogn folkehøgskole (etablere driftsavtale).
- Styrke tilbudet for flerkulturell ungdom rundt temaet seksualitet.
- Etablere undervisningstilbudstilbud for psykisk utviklingshemmede (ESS - (etikk, seksualitet og samliv)-prosjektet).
- Utvikle samarbeid og rutiner for arbeid med individuell plan (IP) for barn og unge i tråd med intensjonene i ny folkehelselov.
- Kjønnslærestelse: Styrket tverrfaglig samarbeid mellom fastleger/helsetjenesten for barn og unge/barnehage/skole.

Tiltak: Se tiltaksplan (og 6.2.1 i tilleggskildet)

Rusforebyggende arbeid

Det vises til tiltak i [Ruspolitisk handlingsplan](#) som har følgende mål:

Gjennom forebyggende, kompetansehevende, rehabiliterende og omsorgsbaserte tiltak skal Levanger bli et område med færre rusavhengige og god livskvalitet for alle rusavhengige.

Rusarbeidet i Levanger skal gjenspeile de nasjonale strategier og kommuneplanens føringer og har følgende delmål:

- Tidlig intervensjon - overfor gravide rusmiddelavhengige og familier med barn og ungdommer
- Sammenhengende tiltakskjeder, både innen forebygging, rehabilitering og skadereduksjon
- Tilgjengelige og kvalitativt gode tjenester
- Styrke og videreutvikle samhandling på systemnivå, både internt og eksternt
- Økt kompetanse på rus

7.1.2 Det integrerte mennesket

Samfunnets oppgave er å se til at lik rett til utdanning blir reell. Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse. Læreplanens generelle del omtaler sju mennesketyper: *Det meningssøkende menneske, Det skapende menneske, Det arbeidende menneske, Det allmenndannende menneske, Det samarbeidende menneske, Det miljøbevisste menneske, Det integrerte menneske.*

Status i Levanger

Barnehagene bygger gode læringsprosesser på lek og mener det er viktig at personalet har et bevisst forhold til hva og hvordan barn på ulike alderstrinn lærer, og til barnehagens muligheter for å påvirke enkeltbarns utvikling. Barnehagene har deltatt i den kommunale satsinga på læringsstrategier fordi kunnskap om barns læringsstrategier er nødvendig for å forstå, vurdere og støtte det enkelte barns utviklingsforløp. Læring, lek og omsorg skjer daglig i samspill med andre mennesker og med miljøet.

Skoler: Alle lærere i kommunen har deltatt i en kursrekke i læringsstrategier og bedre vurderingspraksis. Alle skoler deltar i "Den kulturelle skolesekken", to barnehager og to skoler har deltatt i "Mestringsprosjektet" og et oppvekstsenter deltar i KOM (kreativt oppvekstmiljø) gjennom samarbeid med kulturskolen.

Utfordringer i Levanger

- Videreutvikle og ta i bruk kunnskap om ulike mennesketyper, jfr læreplanens generelle del
- Videreutvikle mer praksisnær undervisning, spesielt på ungdomstrinnet
- Videreutvikle erfaringsdeling, internt på den enkelte enhet, mellom enhetene og mellom barnehager og skoler
- Tettere samarbeid mellom barnehager/skoler og kulturskolen og frivillige lag og organisasjoner.
- Elevundersøkelsen viser at elevenes motivasjon synker med alder. Undersøkelsen viser også at vi har et forbedringspotensial mht faglig veiledning og medbestemmelse

Tiltak. se handlingsprogram (og 6.2.2 i tilleggskildet)

7.1.3 Oppvekst- og læringsmiljø

Generelt om oppvekstmiljø

Oppvekstmiljø kan beskrives slik: *"Rammebetingelser som samfunnet gir, både i storsamfunnet og i nære relasjoner som familie og lokalmiljø som påvirker barn og unges levkår."* (St.meld nr 39 (2001-02)).

De fleste barn og unge har trygge oppvekst- og levkår med gode utviklingsmuligheter. Men fortsatt fins det barn og unge som ikke har like gode muligheter som flertallet. For enkelte preges hverdagen av utrygghet og ensomhet. Kriminalitet, mobbing, vold og rusproblemer, vansker med å strekke til på skolen og problemer med å få innpass på arbeidsmarkedet er en del av virkeligheten for noen. Samfunnet har klare utfordringer når det gjelder å bedre oppvekstvilkårene for barn og unge som strir med problemer (ibid). Nye tiltak i barnevernet er i handlingsplanens pkt 7.2 lagt inn under innsatsområde 7.1.1 Barn og unges helse, vegvalg 1 Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats.

Status i Levanger

Kommunen har et rikt fritidstilbud og gode barnehager og skoler og de fleste barn og unge har trygge oppvekstvilkår med gode utviklingsmuligheter, men vi ser vi en klar økning i antall henvisninger til barnevernet fra ca 100 i 1999 til ca 230 i 2008.

Utfordringer i Levanger

- Skape bedre oppvekstvilkår slik at færre trenger hjelp fra barnevernet
- Tettere samarbeid mellom barnehager/skoler og kulturskolen og frivillige lag og organisasjoner.
- Bedre samarbeid mellom hjem, barnehage/skole og barne- og familietjenesten
- Kunnskap og oppmerksomhet omkring utfordringer knyttet til barn og unges "digitale verden" blant barn, unge og foreldre

Generelt om læringsmiljø

Med læringsmiljøet forstås de miljømessige faktorene i skolen som har innflytelse på elevenes sosiale og faglige læring samt elevenes generelle situasjon i skolehverdagen Disse faktorene er i hovedsak relatert til vennskap og deltakelse i sosiale og faglige fellesskap, relasjoner til medelever og lærere, klasseledelse, normer og regler, verdier, forventninger til læring og det fysiske miljøet i skolen. Utdanningsdirektoratet (2009:3)

Læringsmiljø kan deles inn i følgende områder:

1. Det fysiske miljøet
2. Styrke barns kompetanse for å bedre læringsmiljøet
3. Styrke fagfolks kompetanse og organisasjonen som system på proaktiv klasseledelse, samt

kompetanse på tiltak som har dokumentert effekt når problemene oppstår.

4. Styrke organisasjonen på å ha et forsvarlig internkontrollsystem opp mot læringsmiljø/psykososialt miljø

Status i Levanger

Det arbeides kontinuerlig med læringsmiljøet i barnehager og skoler iht. sentrale føringer. Fra høsten -07 har flere barnehager og skoler arbeidet etter prinsippene i Webster Strattons program "De utrolige årene". Dette er et program som hever lærerens, førskolelærerens og assistentens kompetanse i:

- Utvikling av sosial og emosjonell kompetanse.
- Proaktiv klasse/gruppeledelse.
- Forebygging og håndtering av atferdsproblemer.

Levanger kommune er MOT-kommune. Det er utarbeidet plan for samarbeid mellom barnehage/skole og politi. Alle skoler har handlingsplan mot mobbing.

Utfordringer i Levanger

- Mobbing: Tallene i elevundersøkelsen viser at det er lite mobbing i skolene i Levanger. Til tross for dette må det arbeides kontinuerlig mot mobbing med økt fokus på digital mobbing.
- Kunnskap og oppmerksomhet omkring utfordringer knyttet til barn og unges "digitale verden"
- Motivasjon for skolearbeid faller fra 7. til 10.trinn (elevundersøkelsen)
- Faglig veiledning: tallene i elevundersøkelsen ligger på landsgjennomsnittet for 7.trinn og litt over for 10.trinn, men er ikke spesielt høyt
- Medbestemmelse: tallene i elevundersøkelsen ligger på landsgjennomsnittet, men er lav.
- Videreutvikle bruk av 25 % -regelen (Rundskriv F-12-08, U.dir)
- 25 % av henvisningene til PPT angår atferd (årsrapport 2009 fra PPT)

Tiltak. se handlingsprogram (og 6.2.3 i tilleggskildet)

7.1.4 Grunnleggende ferdigheter

I Læreplanverket for kunnskapsløftet LK 06 er grunnleggende ferdigheter integrert i kompetansemålene i alle fag. De grunnleggende ferdighetene er å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese, å kunne regne og å kunne bruke digitale verktøy.

Også i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver finner vi de samme fagområdene i kommunikasjon og språk, antall, rom og form.

Med bakgrunn i nasjonale prøver, henvisninger til PPT og signaler fra barnehager og skoler vil Levanger kommune i første rekke synliggjøre tiltak innen **lesing, regning og bruk av digitale verktøy**.

Status i Levanger

Det arbeides kontinuerlig med grunnleggende ferdigheter i barnehager og skoler i Levanger i hht Rammeplan for barnehager og Læreplanverket i Kunnskapsløftet.

Barnehager:

Lokal rammeplan for barnehagene i Levanger 2006-2010 har hatt kommunikasjon og språk som fokusområde. Ansatte i kommunale og private barnehager har hatt tilbud om opplæring i språkkartleggingsverktøyet TRAS, pedagogisk veiledning, ledelses, tema tidlig innsats, innføring av læringsstrategier, og det arbeides med en kompetanseplan for alle ansatte i IT-kunnskap.

Skoler:

Gjennom innføring av Læreplanverket i Kunnskapsløftet i skolene har det vært tilbud om etter- og videreutdanning innenfor fagene norsk, engelsk, spansk, matematikk, naturfag. Videre har det vært tilbud om kurs i fysisk aktivitet, karriereveiledning, læringsplattformen It's Learning og

læringsstrategier basert på CRISS-prosjektet til Carol Santa. De fleste lederne har tatt videreutdanning i skoleledelse eller kunnskapsledelse.

Utfordringer i Levanger

- Tall fra nasjonale prøver viser:
 - Lesing: På 8.trinn er det en tilbakegang i leseferdighetene både i norsk og engelsk fra 2007/08 til 2009/10 og ligger litt under landsgjennomsnittet
 - Regning: både 5. og 8.trinn ligger under landsgjennomsnittet og har en nedgang fra 2007/08 til 2009/10
- Fagdidaktisk og metodisk kompetanse som tilrettelegger undervisninga for alle barn og unge
- Samordne tilbud om 2.fremmedspråk på u-trinn
- Motivere foreldre til å lese for og med barna
- Motivere elever til å tilegne seg teoristoff

Tiltak. se handlingsprogram (og 6.2.4 i tilleggskildet)

7.2 Handlingsprogram samfunn og tjenester

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø Mål: Barn og unge opplever motivasjon og mestring og glede i samspill med andre Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle					
Vegvalg 1: Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats					
Innsatsområder Barn og unges helse 7.1.1 Det integrerte/skapende mennesket 7.1.2 Oppvekst- og læringsmiljø 7.1.3 Grunnleggende ferdigheter 7.1.4					
Delmål: Brukere opplever BaFa som samordnet BaFa har lav terskel for kontakt og intervensjon Øke barn og unges faglige kompetanse Øke barn og unges motivasjon for utdanning Alle barn/elever skal oppleve et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring Redusere andelen barn og unge som trenger spesialundervisning Redusere andelen barn og unge som trenger hjelp fra barnevernet Redusere frafall i videregående skole					
Aldersgruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-5 år	1.1.1 Opprette ressursteam for barnehagene	Tettere samarbeid mellom BaFa og barnehagene	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Økt ressurs for helsetjenesten, ellers; Innenfor ramme	Måleindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> Nasjonale prøver Kartleggingsprøver Eksamensresultater Standpunkt karakterer Ståstedsanalysen Elevundersøkelsen Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Alle barn/elever opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring Ingen elever opplever mobbing Elever skal ha individuell og
	1.1.2 Opprette familiens hus	Lavterskeltilbud som letter barn og unges samt familier tilgang til hjelpetjenestene. Utrede.	Enhetsleder BaFa	Utredet	
	1.1.3 Tilby språkkartlegging fra 3-årsalder	Jfr St.meld. nr. 41 (2008 – 2009) Kvalitet i Barnehagen	Rådmannen	Innenfor ramme	
	1.1.4 Økt pedagogtetthet barnehager	1 pedagog pr. 14 barn	Rådmannen	4 mill	
0-16 år	1.1.5 Etablere faste samarbeidsfora mellom rådmannens stab og BaFa	Behov for samordning av tjenester Det er størst behov for å ruste helsetjenestens mulighet til økt	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Innenfor ramme	

0-16 år		samhandling.			målbar framgang i forhold til tidligere resultater <ul style="list-style-type: none"> • Resultatet på nasjonale tester og prøver som gjennomføres skal ligge på/over landsgjennomsnittet Prosessmål: <ul style="list-style-type: none"> • Alle barnehager og skoler har planer for kommunikasjon og språk/lesing, antall, rom og form/ matematikk og digital kompetanse • Pedagogene har god fagdidaktisk og metodisk kompetanse
	1.1.6 Fagdidaktisk og metodisk kompetanseutvikling i barnehager og skoler, jfr * s.32	50 % prosjektstilling for hhv barnehager og skoler for å øke elevenes motivasjon og læringsutbytte. (Nytter evt. muligheter for eksterne midler til ytterligere tiltak om det blir åpning for det). For skole er dette innenfor rammen	Rådmannen	300' kr for barnehage Skole: Innenfor ramme + evt. eksterne midler	
	1.1.7 Økt bemanning i PPT	100 % stilling på systemnivå	Rådmannen	600' kr	
	1.1.8 Utarbeide prosedyrer for oppfølging av resultater på kartlegginger, spes. m.h.t minoritetsspråklige barn	Oppvekst skal så tidlig som mulig ha kartlagt og satt i gang tiltak overfor barn og unge	Rådmannen	Innenfor rammen	
	1.1.9 Videreutvikle rutiner for alle overganger - alle barnehager skal delta på overgangsmøter med skole	Se Kvalitetslosen Avvente nasjonale føringer mht "læringsboka"	Rådmannen	Innenfor ramme	
	1.1.10 Utvikle fysiske forhold som stimulerer til ulike læringsaktiviteter	Se skolebruksplan.	Rådmannen enhetsleder for Bygg og eiendom	74 mill kr	
		Utarbeide "barnehagebruksplan"	Rådmannen	6 mill	
	1.1.11 Videreutvikle rutiner for oppfølging av minoritetsspråklige barn	Tettere samarbeid mellom barnehager/skoler og BaFa	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Innenfor ramme	
1.1.12 Videreutvikle samarbeid med 2. og 3.linjetjenesten		Enhetsleder BaFa	Innenfor ramme		
6-16 år	1.1.13 Videreutvikle bedre vurderingspraksis.	Jf. § 3 i forskrift til opplæringsloven . Arbeidet startet i 2009. 50 % prosjektstilling 2010/11	Rådmannen	300' kr Innenfor ramme	
	1.1.14 Styrke alternative læringsarenaer	Se egen utredning. Nettverk og faglig utviklingsarbeid tas innenfor ramme mens en evt. forsterket avdeling fordrer friske midler.	Rådmannen	0 – 2,1 mill kr	
	1.1.15 Økt pedagogtetthet - Småtrinn, skole	1 pedagog pr 15 elever 1 pedagog pr 20 elever	Rådmannen	11 mill kr	

	- Mellom- og u-trinn skole				
13-16 år	1.1.16 Opprette basisteam for u-trinn. Alternativ: Bemanne opp forsterket avdeling	Samarbeidsforum mellom BaFa og u-trinn, vgs og HiNT Nettverk: 0 kr Ansette 3 nye fagpersoner: 1,8 mill kr	Rådmannen, enhetsledere for BaFa og skoler	Ikke prioritert før etter 2015.	
	1.1.17 Videreutvikle bruk av 25 % - regelen (R-udir 8/2010)	Prosjekt	Rådmannen	Innenfor ramme	
	1.1.18 Videreutvikle arbeid med ungt entrepenørskap	Prosjekt	Rådmannen	Innenfor ramme	

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø

Mål:

Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre
Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole
Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle

Vegvalg 1:

Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats

Innsatsområde

7.1.1 Barn og unges helse

Delmål:

Redusere antall enkeltvedtak om spesialundervisning
 Redusere andelen barn og unge som trenger omfattende hjelp fra barnevernet
 Redusere andelen barn og unge med omfattende psykiske problemer
 Redusere andelen tenåringsgraviditeter
 Gjennomføre rusforebyggende tiltak etter vedtatt plan

Alders-gruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-18 år	1.1.19 Etablere tverrfaglig rusteam	60 % - stilling til koordinator. Koordinere arbeidet med veiledning og sikre tverrfaglige tiltak over målgruppen	Enhetsleder BaFa	400' kr i eksterne midler i 3 år 600' kr i egne midler	<ul style="list-style-type: none"> GSI – spesialundervisning Barnevernsstatistikk Statistikk fra sykehuset Levanger Data fra HUNT og Ung-HUNT Rusundersøkelse hvert 3. år
	1.1.20 Ansette SLT-koordinator	100 % stilling. Samordningsmodell for kriminalitetsforebyggende tiltak, herunder rusforebygging.	Rådmannen	450' kr Eksterne midler + økt bevilgning	
	1.1.21 Tettere oppfølging av barn og foreldre i heimen, i	100 % stilling, helsesøster Ammeveiledning, hjemmebesøk i	Rådmannen	600' kr	

	barnehage og på skole samt utvide tilbudet ved helsestasjon for ungdom – helsetjenesten	barseltiden, veiing og måling i skole, økt tilgjengelighet for barn og unge for samtale økt samarbeid med bhg og skole			
	1.1.22 Etablere lavterskel tilbud "Psykisk helseteam" i BaFa/oppvekstsenter	20% psykolog, 30% helsesøster med utd. I psykisk hels, klinisk sosionom 20 %. Forebyggende arbeid, familieveiledning, utrykningsteam ved kriser	Enhetsleder BaFa	Innenfor ramme	
	1.1.23 Kompetanseutvikling i tema innenfor innsatsområdet "Barn og unges helse"	Kompetanseutvikling i bhg, skole og hjelpetjenester i temaene psykisk helse, kosthold og fysisk aktivitet	Rådmannen og enhetsleder BaFa	Innenfor ramme, evt. tilgjengelige eksterne midler.	
	1.1.24 Foreldreveiledning som barnevernstiltak (Indikert nivå)	Behandlerende foreldreveiledning for barn som har utviklet vansker, PMTO, behandlerende foreldreveiledning, TFF, trening i foreldreferdigheter, hjemmekonsultasjon ved	Enhetsleder BaFa	Innenfor ramme	
0-18 år	1.1.43 "Godt samliv" for førstegangsfødende.	Kurs for førstegangsfødende.	Enhetsleder BaFa	Innenfor ramme.	
	1.1.44 Samtalegrupper for barn/fam. I konfliktfylt skillsmissesit.	20% stilling i skolehelsetjenesten.	Enhetsleder BaFa.	150' kr. Prøves ut innenfor ramme fram til 2015.	
	1.1.45 Psykologstilling, opptrapping i tråd med nedtrapping fra staten	Veiledning av BaFa, bhg, skoler og individuell terapi. Opptrapping av kommunal andel.	Enhetsleder BaFa	250' kr i 2012 500' kr fra 2013	
	1.1.46 Fysioterapeutstilling, oppfølging og veiledning av barn/fam.	Oppfølging og veiledning av barn og familier med fedmeproblematikk i samarbeid med bhg/skole	Enhetsleder BaFa	600' kr. Øremerket.	
	1.1.47 Helsestasjon for minoritetsspråklige ved Sjøfsgården	Er startet. Behov for økning. Mulig å finansiere m/vertskommunetilskudd?	Enhetsleder BaFa	150' kr. Vertskom. Tilsk.	
	1.1.48 Barnevern. Stilling ved småbarns- og fosterhjemsteamet	100% stilling – tidlig innsats i barnevernet for å forebygge alvorlige vansker, samt veiledning av ansatte ved	Enhetsleder BaFa	600' kr. Øremerket.	

		helsestasjonen i lavterskeltiltak			
	1.1.50 Barnevern. Psykolog knyttet til barnevernet.	100% stilling psykolog knyttet til barnevernet til å bistå i utredninger og veiledning til ansatte i barnevernet.	Enhetsleder BaFa	600' kr. Øremerket.	
	1.1.51 Barnevern. Stilling som PMTO-rådgiver.	100% stilling som rådgiver. 50% benyttes til rådgivning overfor helsestasjonen, 50% overfor førskoleteam.	Enhetsleder BaFa	600' kr. Øremerket.	
0-16 år	1.1.25 Økt fysisk aktivitet i barnehager og skoler	Daglig økt med fysisk aktivitet for alle	Rådmannen	Innenfor ramme	
12-18 år	1.1.49 Barnevern. Stilling ved ungdomsteamet.	100% stilling ved ungdomsteamet i barnevernet. Forebygge institusjonsplasseringer. Arbeide med ettervern.	Enhetsleder BaFa	600' kr. Øremerket.	
	1.1.26 Ansette miljøterapeut ved ungdomsteam, barnevern	100 % stilling. Oppsøkende virksomhet i heimen ved "dropout" av skole eller annet dagtilbud. Veiledning direkte til foreldre og ungdom.	Enhetsleder BaFa	500' kr i eksterne midler i 3 år Deretter egne midler	

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø					
Mål: Barn og unge opplever motivasjon og mestring og glede i samspill med andre Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle					
Vegvalg 1: Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats					
Innsats-område	Det integrerte mennesket 7.1.2				
Delmål: Alle barn/elever skal gis opplæring tilpasset deres evner og interesser Øke barn og unges motivasjon for læring og utdanning Kulturskolen skal være et ressurscenter for barnehager og skoler Gi barn og unge mulighet til flere og bedre idretts- og kulturopplevelser					
Alders-gruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-5 år	1.1.27 Utrede etablering av "kulturell barnehagesekk"	Jfr den kulturelle skolesekken	Rådmannen og enhetsleder Kultur	Utredes	Måleindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> Nasjonale prøver Kartleggingsprøver Eksamensresultater Standpunkt karakterer Ståstedsanalysen Elevundersøkelsen Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Alle barn/elever er motivert for læring Elever skal ha individuell og målbar framgang i forhold til tidligere resultater Prosessmål: <ul style="list-style-type: none"> Alle barnehager og skoler har planer som inkluderer alle elevtyper Pedagogene har god fagdidaktisk og metodisk kompetanse
0-16 år	1.1.28 Barnehager og skoler brukes som arena for idretts- og kultur tilbud, i og utenfor åpningstid	Se kommunedelplan kultur og idrettspolitisk plan	Rådmannen og enhetsleder Bygg og eiendom	Innenfor ramme	
	1.1.29 Kulturskolen inn i barnehager og skoler - Mestringsprosjektet et tilbud til alle barnehager og skoler	Utvikle samarbeidsprosjekt Forebyggende helsearbeid med kunsthøgskolen som virkemiddel. Utvikles som prosjekt. Finansieres med eksterne midler	Rådmannen og enhetsleder Kultur	Eksterne prosjekt-midler	
	1.1.30 Videreutvikle samarbeidet mellom barnehage/ skole og kulturskolen, frivillige lag og organisasjoner,	<ul style="list-style-type: none"> Utredde muligheten for å bruke kulturelle uttrykk som virkemiddel for å nå mål i alle fag. Etablere samarbeidsfora mellom barnehager/skoler og frivillige lag og organisasjoner 	Rådmannen og enhetsleder Kultur	Innenfor ramme	

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø					
Mål: Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle					
Vegvalg 1: Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats					
Innsats-område	Oppvekst- og læringsmiljø 7.1.3				
Delmål: Sikre barn og unge et miljø hvor de ikke opplever krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme Øke barn og unges sosiale kompetanse					
Alders-gruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-16 år	1.1.31 Videreutvikle tiltak ang. læringsmiljø i barnehager og skoler	Deltar i U.dir`s program "Bedre læringsmiljø" (Frol OS og Åsen OS pr desember 2010) Det er utarbeidet egen framdriftsplan ang bruk av Webster Stratton. Behov for 50 % ekstra ressurs over 3 år I første omgang: Videreutvikling av kompetansen hos ledere og personale på området læringsmiljø i skolen gjennomføres etter plan som legges frem for driftskomiteen vårhalvåret 2011.	Rådmannen	Eksterne og interne midler	Måleindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> Ståstedanalysen Elevundersøkelsen Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Alle barn/elever opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring Ingen elever opplever mobbing Prosessmål: <ul style="list-style-type: none"> Alle barnehager og skoler har planer for sosial kompetanse Pedagogene har god kompetanse ang læringsmiljø
	1.1.32 Utarbeide plan for sosial kompetanse/handlingsdyktighet		Rådmannen	Innenfor ramme	
6-16 år	1.1.33 Videreutvikle sosialpedagogisk nettverk	Må utredes	Rådmannen	Innenfor ramme	
	Se også tiltak under pkt 7.1.1. Barn og unges helse fra s. 26 og framover.				

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø					
Mål: Barn og unge opplever motivasjon, mestring og glede i samspill med andre. Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle.					
Vegvalg 1: Videreutvikle arbeidet med tidlig og tverrfaglig innsats					
Innsatsområde	Grunnleggende ferdigheter 7.1.4				
Delmål: Øke barn og unges faglige kompetanse Øke barn og unges motivasjon for læring og utdanning					
Aldersgruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-16 år	1.1.34 Videreføre arbeidet med læringsstrategier i barnehager og skoler	Startet i 2007	Rådmannen	Innenfor ramme	Måleindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> Nasjonale prøver Kartleggingsprøver Eksamensresultater Standpunktkarakterer Ståstedanalysen Elevundersøkelsen Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Alle barn/elever opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring Elever skal ha individuell og målbar framgang i forhold til tidligere resultater Resultatet på nasjonale tester og prøver som gjennomføres skal ligge på/over landsgjennomsnittet Prosessmål: <ul style="list-style-type: none"> Alle barnehager og skoler har planer for kommunikasjon og språk/lesing, antall, rom og form/matematikk og digital kompetanse Pedagogene har god fagdidaktisk og metodisk kompetanse
	Kompetanseutvikling: 1.1.35 Språk og kommunikasjon/lesing og skriving 1.1.36 Antall rom og form/regning 1.1.37 Digital kompetanse	Det er utarbeidet planer for kompetanseutvikling for språk og kommunikasjon/lesing og skriving Det skal utarbeides planer for kompetanseutvikling i antall, rom og form/regning og digital kompetanse Det er behov for økt utviklingsressurs felles for barnehagene.	Rådmannen	Eksterne midler samt midler innenfor ramme. Økt ressurs til bhg; anslag 250' kr	
	1.1.38 Utarbeide progresjonsplaner for digital kompetanse	50 % stilling prosjektleder	Rådmannen	Innenfor ramme	
6-16 år	1.1.39 Utdanne lese- og matematikkveiledere	Mulig å prioritere videreutdanningsmidler til dette formålet.	Rådmannen	Eksterne kompetanse midler	
	1.1.40 Leksehjelp for alle klassetrinn	Må utredes.	Rådmannen	Må utredes	
13-16	1.1.41 Samordne tilbud om 2.fremmedspråk på u-trinn	Må utredes	Rådmannen	Innenfor ramme	
	1.1.42 Informasjonsvirksomhet overfor skolene om regionens kompetansebehov	Ivaretatt i fagplan for faget utdanningsvalg	Rådmannen	Innenfor ramme	

Satsingsområde 1: Oppvekstmiljø Mål: Barn og unge opplever motivasjon og mestring og glede i samspill med andre Fremme et godt miljø, innhold og kvalitet i barnehage og skole Sikre et kvalifiserende utdanningsløp for alle					
Vegvalg 2: Vektlegge et godt samarbeid mellom heim og skole/barnehage					
Innsats-områder Barn og unges helse 7.1.1 Det integrerte/skapende mennesket 7.1.2 Oppvekst- og læringsmiljø 7.1.3 Grunnleggende ferdigheter 7.1.4					
Delmål: Økt barn/elev- og foreldremedvirkning Styrket foreldrerolle					
Alders-gruppe	Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Kostnad	Måleindikator
0-16 år	1.2.1 Opprette "Foreldrenettverk" for førstegangsførelde, ved oppstart barnehage, 1., 5. og 8.klassetrinn	Info om kjennetegn på barns utviklingstrinn, rolle- og forventningsavklaringer	Rådmannen, enhetsleder BaFa, foreldrerådene	Innenfor ramme	Måleindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> • Årlige rapporter fra FAU-er og KFU • Ståstedsanalysen • elevundersøkelsen Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> • Årlige rapporter fra FAU konkluderer med et velfungerende heim/skolesamarbeid Prosessmål: <ul style="list-style-type: none"> • Det skal være etablert foreldre-nettverk ved helsestasjonen, barnehager og skoler • Det skal være utarbeidet forventningsavklaringer mellom barnehage/skole og heim
	1.2.2 Videreutvikle foreldresamtalen, Jf. § 3 i forskrift til opplæringsloven.	Startet i 2009 En del av arbeidet med "Bedre vurderingspraksis", startet i 2009, 50 % prosjektstilling 2010/11.	Rådmannen, foreldrerådene	300' kr innenfor ramme + eksterne midler	
0-5 år	1.2.3 Videreutvikle barns medvirkning	Jfr barnekonvensjonen	Rådmannen	Innenfor ramme	
6-16 år	1.2.3 Videreutvikle elevsamtalen, Jf. § 3 i forskrift til opplæringsloven.	En del av arbeidet med "Bedre vurderingspraksis", startet i 2009, 50 % prosjektstilling 2010/11.	Rådmannen	Innenfor ramme	
	1.2.5 Ta i bruk It's learning som kommunikasjonskanal med heimene	Its learning benyttes både som et pedagogisk verktøy og som en kommunikasjonskanal.	Rådmannen og kommunalt foreldreutvalg	Innenfor ramme	

7.3 Handlingsprogram organisasjon

Satsingsområde 8: **KOORDINERING**

Mål: Kommunale tjenester er koordinert og samhandlingen med eksterne samarbeidspartnere er god.

Vegvalg 1: Gjennomføre felles overordnet kommuneplanlegging.

Delmål: **Innbyggerne opplever kommunen som en åpen og tydelig organisasjon og de kommunale tjenestene som enhetlige.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	8.1.1 Opprette ressursteam for barnehager		Se 1.1.1	Se 1.1.1	Se 1.1.1	
	8.1.2 Opprette basisteam for u-trinn		Se 1.1.22	Se 1.1.22	Se 1.1.22	

Vegvalg 2: Utvikle felles kvalitetssystem og forbedringskulturer

Delmål: **Kommunale tjenester er forutsigbare, har tilstrekkelig kvalitet og evalueres kontinuerlig**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	8.2.1 Ta i bruk og videreutvikle kvalitetslosen		Kvalitetslosen er under innføring, tas i bruk i 2010	Enhetsleder i BaFa og enhetsledere for bhg/skole	Innenfor ramme	Målindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> • Antall klager • Antall avviksmeldinger
	8.2.2 Ta i bruk kvalitetshjul internt og i barnehager og skoler		Er under utvikling	Enhetsleder i BaFa og enhetsledere for bhg/skole	Innenfor ramme	Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> • Kommunale tjenester er forutsigbare, har tilstrekkelig kvalitet og evalueres kontinuerlig

Vegvalg 3: Ha en målrettet leder- og medarbeiderutvikling

Delmål: Kommunale ledere er tydelige og utviklingsorienterte.
Medarbeiderne er myndiggjorte og tar ansvar for utvikling av egen arbeidsplass.

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	8.3.1 Videreutvikle medarbeiderskap		Fase inn satsingen i barnehager og skoler	Rådmannen	Innenfor ramme	

	8.3.2 Videreutvikle nettverk og fagsamlinger på tvers av fagområder			Rådmannen	Innenfor ramme	
--	---	--	--	-----------	----------------	--

Vegvalg 6: Videreutvikle samarbeidet med eksterne aktører

Delmål: Tjenestemottakerne mottar tjenester på riktig nivå. Samsvar mellom utdanning og lokalt kompetansebehov.

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	8.6. 1 Videreutvikle samarbeidet med Levanger videregående skole		Se 1.1.9	Se 1.1.9	Se 1.1.9	<ul style="list-style-type: none"> Inngåtte samarbeidsavtaler Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Innbyggerne opplever kommunen som en åpen og tydelig organisasjon og de kommunale tjenestene som enhetlige Kommunale tjenester er forutsigbare, har tilstrekkelig kvalitet og evalueres kontinuerlig
	8.6.2 Videreutvikle samarbeidet med Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT)		Se 1.1.12	Se 1.1.12	Se 1.1.12	
	8.6.3 Videreutvikle samarbeidet med helseforetaket, herunder: Barne- og ungdomspsykiatrisk, ernæringsfysiolog		Se 1.1.12	Se 1.1.12	Se 1.1.12	

Satsingsområde 9: ARBEIDSKRAFT
Mål: Levanger og Verdal kommuner er attraktive arbeidsgivere som tiltrekker seg og beholder arbeidskraft med riktig kompetanse.

Vegvalg 1: Utvikle en profesjonell og framtidsrettet strategi for å rekruttere og beholde arbeidskraft.

Delmål: Alle ansatte har kompetanse i hht. lovverk (jfr. personalpolitisk handlingsplan)

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	9.1.1 Alle ledere i kommunale skoler og barnehager skal ha lederutdanning		Skoleledere skal ha min 30 studiepoeng i skoleledelse eller tilsvarende. Kommunale barnehagestyrere tilbys lederutdanning tilsv. 30 stp.	Rådmannen	Innenfor ramme + eksterne midler	<ul style="list-style-type: none"> Kompetansekartlegginger
	9.1.2 Legge inn mål om bedre					

	kjønnsbalanse i barnehager og skoler i kommunens personalpolitiske handlingsplan.					
--	---	--	--	--	--	--

Vegvalg 2: Sikre en målrettet videreutdanning.
Delmål: Alle ansatte har kompetanse i hht. lovverk (jfr. personalpolitisk handlingsplan)

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	9.2.1 Kurs for nyansatte innenfor innsatsområdene i samfunnsdelen		Pedagoger og andre ansatte innenfor oppvekst tilbys årlig kompetanseutvikling i tråd med vedtatte planer., se 1.1.13, 1.1.23, 1.1.31, 1.1.34, 1.1.36, 1.1.37, 1.2.5 Forslag til "Plan for å øke kompetansen hos fagfolk og i organisasjonen som system" utarbeides, og legges frem for driftskomiteen for behandling vårhalvåret 2011.	Rådmannen	Innenfor ramme	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetansekartlegginger • Det er i 2013 samsvar mellom oppgaver som løses og den kompetansen som finnes i organisasjonen
	9.2.2 Utarbeide kompetansehevingsplaner innenfor innsatsområdene i samfunnsdelen			Rådmannen		
	9.2.3 Utvikle lokal GNIST-avtale			Rådmannen		

Satsingsområde 10: **TEKNOLOGI**

Mål: Levanger og Verdal er foregangskommuner innen bruk av teknologi.
Alle kommunale ansatte har relevant kompetanse i bruk av digitale verktøy og ny teknologi.

Vegvalg 1: **Utnytte eksisterende og nytt IT- og hjelpemiddelteknologi og kompetanse.**

Delmål: **Alle ansatte har nødvendig kunnskap for å nyttiggjøre seg tilgjengelig teknologi.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	10.1.1 Utarbeide IKT-plan for bhg og skoler, se innsatsområdet grunnleggende ferdigheter		Er utarbeidet felles IKT-plan for bhg i Levanger og Verdal. For skolene må det lages ny plan.	Rådmannen	Innenfor ramme	<ul style="list-style-type: none"> Kompetansekartlegging Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Alle ansatte har nødvendig kunnskap for å nyttiggjøre seg tilgjengelig teknologi
	10.1.2 Ta i bruk It`slearning ved alle skoler		Er under utvikling, se 1.2.5	Enhetsledere	Innenfor ramme	
	10.1.3 Ta i bruk LIKT ved alle skoler		Må utredes som en del av revidert IKT-plan, se 1.1.37	Rådmannen	Innenfor ramme	

Vegvalg 2: **Videreutvikle digitale løsninger for informasjon, kommunikasjon og tjenesteproduksjon.**

Vegvalg 3: **Stille tydelige krav til digital kompetanse hos ansatte og i rekrutteringen av nye medarbeidere.**

Delmål: **Informasjon om kommunen er lett tilgjengelig, og dialogen med innbyggerne løses raskt.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	10.2.1 Legge ut aktuelle lover og forskrifter		Ny kommuneportal	Rådmannen	Innenfor ramme	<ul style="list-style-type: none"> Årlige rapporter fra FAU-er Kompetansekartlegging Kjennetegn på måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> Enkel tilgang til info gjennom kommuneportalen Informasjon fra skolen legges ut på It`s learning
	10.2.2 Ta i bruk It`slearning ved alle skoler		Er under utvikling, se 1.2.5	Enhetsledere	Innenfor ramme	
	10.2.3 Kreve dokumentert kompetanse i samsvar med behov ved nyansettelser		Kompetanseheving ut fra behov	Enhetsledere	Innenfor ramme	

Satsingsområde 11: **MILJØVENNLIG DRIFT**

Mål: Kommunal drift er energieffektiv og tar i bruk riktig teknologi for å spare miljøet.

Vegvalg 1: Arbeide for lavere energibruk.

Vegvalg 2 Benytte miljøvennlig teknologi.

Delmål: **Energiforbruket ved barnehager og skoler er på samme nivå som i 2009.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	11.1.1. Bruke bioenergi ved renovering av barnehager og skoler		Se klima- og energiplan	Enhetsleder Bygg og eiendom		<ul style="list-style-type: none"> Målinger av energiforbruk <p>Kjennetegn på måloppnåelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> Energiforbruket ved barnehager og skoler er på samme nivå som i 2009

Vegvalg 3: Redusere papirforbruket til et minimum.

Delmål: **Papirforbruket er på samme nivå som i 2009.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	11.3.1 Redusere bruk av "papirversjoner" i div info og planer		Mer informasjon legges ut på kommunens hjemmeside og på It's learning	Enhetsledere for skoler og barnehager	Innenfor ramme	<ul style="list-style-type: none"> Registrert papirforbruk <p>Kjennetegn på måloppnåelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> Papirforbruket er på samme nivå som 2009

Vegvalg 4: Arbeide med alle ansattes holdninger og adferd i forhold til miljø.

Delmål: **Papirforbruket er på samme nivå som i 2009.**

Innsatsområde	Tiltak	Temaplan	Beskrivelse	Ansvarlige	Kostnad	Målindikator
	11.4.1 Utvikle gode rutiner for søppelhåndtering			Enhetsledere for skoler og barnehager	Innenfor ramme	

8. HJELPEDOKUMENTER

- **Utfordringsdokumentet - mot år 2020.**
- **Enhets-/virksomhets-/fagplaner:**

Felles for Levanger og Verdal

- Kunnskapsløftet. Plan for kompetanseutvikling for pedagogisk personale i grunnskolene i Verdal og Levanger kommuner (2008-2012).
- Digitalt utstyr og kompetanse – utviklingslinjer fram mot 2008.
- Plan for Utdanningsvalg.

Levanger

- Kvalitetsplan 2006-2009. Sammen skal vi gjøre skolen i Levanger bedre.
- Skolebruksplan for Levanger kommune (2010-2014).
- Ruspolitisk handlingsplan (2010 - 2013).
- Mottak og opplæring av minoritetsspråklige elever i grunnskolen. 2003.
- Organisering av opplæring av minoritetsspråklige elever. Frol oppvekstsenter.
- Lokal rammeplan for barnehagene i Levanger kommune (2006-2010).
- Opptappingsplan for psykisk helse.
- Smittevernplan.
- Kommunal plan for krisehåndtering.
- Trafikksikkerhetsplan.
- Virksomhetsplaner for den enkelte enhet.

9. ORD- OG BEGREPSFORKLARINGER

ADD: Den medisinske betegnelsen er "hyperkinetiske forstyrrelser". Hvis barnet er mye mer preget av å være urolig og ukonsentrert enn andre på samme alder og hele dagen igjennom, kan det tyde på at det har ADD.

ADHD: (Attention Deficit-Hyperactivity Disorder) er preget av svært urolig atferd, impulsivitet og store konsentrasjonsvansker. Hvilke symptomer som er mest fremtredende varierer fra person til person og med alderen. Felles er imidlertid det at ADHD kan gi store vansker i hjemmet og i forhold til skolegang eller arbeidsliv

Basisteam for u-trinn: Samarbeidsforum mellom BaFa og skole (u-trinn), videregående skole og høgskolen (HiNT)

BUP: barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikk

EDPS: European Data Protection Supervisor (datasikkerhetsystem)

Familiens hus: Familiens hus er et tverrfaglig kommunalt tilbud som skal ivareta psykisk og fysisk helse hos gravide, barn og ungdom. Kommunens primære helse- og sosialtilbud rettet mot barn, unge og deres familier samordnes, samlokaliseres og forankres lokalt. Målsettingen er at familiene skal møte en helhetlig og familiestøttende tjeneste i et og samme hus.

Intervensjon: (av lat. intervenire, komme mellom), det å tre imellom el. gripe inn i andres sak.

MOT: en holdningsskapende organisasjon som jobber for og med ungdom. MOTs mål er å bidra til robuste ungdommer og trygge ungdomsmiljø. MOT har en helhetlig modell for hvordan lokalsamfunn kan jobbe sammen med ungdom. Helhetsmodellen består av program i ungdomsskolen, videregående skole og på ungdoms fritidsarena. Gjennom ung til ung-formidling, øvelser, historier, dialog og rollespill bevisstgjøres ungdom til å ta egne valg, ta vare på hverandre og vise mot.

PMTO: (Parent Management Training Oregon): Målet med behandlingen er at barnet og foreldre kan gjenopprette en positiv relasjon slik at opposisjonell atferd brytes og positiv utvikling fremmes. Målgruppe: Tilbudet retter seg mot familier med barn mellom 3 og 12 år med alvorlige atferdsproblemer, der Samhandlingsmønster mellom foreldre og barn kjennetegnes av gjensidig negativitet som har vedvart minimum et halvt år. Barnets symptomer utspiller seg ofte i form av konstant opposisjon med liten vilje til samarbeid, mangelfull sinnekontroll, uvanlig stor trassighet og svake sosiale ferdigheter. Med økende alder, overføres reaksjonsmønsteret ofte til arenaer utenfor hjemmet.

PTSD: Posttraumatisk stresslidelse

Resiliens: Betyr at mennesker har motstandskraft mot å utvikle psykiske problemer. Mennesker som har god resiliens klarer å håndtere kriser og påkjenninger på en positiv måte.

Ressursteam: for skolene består av rektor, rådgiver/sosiallærer/spesialpedagogisk koordinator, helsesøster og PPT

SATS: (Screening Av To-åringers Språk) er et observasjonsmaterieell som fokuserer på barnets språkforståelse. SATS består av ti kjente objekter fra barnets hverdag (bamse, sokk, seng osv.), et skjema foreldrene skal fylle ut, et kartleggingskjema samt en veiledning. Resultatet av kartleggingen, sammen med foreldrenes svar på skjemaet, danner grunnlag for en vurdering av barnets språk. Utføres ved helsestasjoner

SLT-koordinator: SLT-koordinatoren (**S**amordning av **L**okale kriminalitetsforebyggende tiltak blant barn og unge) sørger for at kommunenes forebyggende ressurser blir samordnet mest mulig effektivt. SLT handler om å legge til rette for et nært og godt samarbeid mellom de ulike instanser og profesjoner som er involvert i det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet. Et hovedpoeng med SLT-modellen er at den er ledelsesforankret i både kommunen og politiet. Det er derfor den kalles en samordningsmodell, ikke en samarbeidsmodell.

SPRÅK 4: avdekker vesentlige trekk ved fireåringers språkferdigheter: Språkforståelse, setningsstruktur, artikulasjon, ordforklaring, tallbegrep, korttidshukommelse m.m. **SPRÅK4** består av en enkel billedfolder, en veiledning og et kartleggingskjema. Utføres ved helsestasjoner

TRAS: (Tidlig registrering av språkutvikling) er et observasjonsmaterieell for språk og språkutvikling hos barn i barnehagen. Materiellet gjør det blant annet mulig å vurdere et barns språkutvikling i forhold til det som er forventet på ulike alderstrinn. Utføres i barnehager

TIBiR: Tidlig Innsats for Barn i Risiko, TIBiR er et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået. Programmet består av seks ulike intervensjonsmoduler som til sammen representerer en helhetlig innsats for å forebygge og avhjelpe forløpere til eller allerede utviklede atferdsvansker hos barn samt styrke deres sosiale kompetanse.

Webster Stratton/"De utrolige årene": En forebyggings- og behandlingstilnærming for barn med atferdsproblemer i alderen 0 til 12 år. De utrolige årene består av ulike programmer rettet mot foreldre, barn og ansatte i barnehage og skole/sfo.

- Utvikling av sosial og emosjonell kompetanse
- Proaktiv klasse/gruppeledelse
- Forebygging og håndtering av atferdsproblemer

10. LITTERATURLISTE

Se litteraturliste i tilleggsdokumentet.